

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1923 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om ändring i 45 § 2 mom. i förordningen angående försäljning av rusdrycker.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 124, hava herr *Andersson* i Rasjön och nio andra ledamöter av kammaren föreslagit,

»att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring av § 45 i förordningen av den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, att första stycket i mom. 2 nämnda paragraf erhåller följande lydelse:

Avhämtning å utminuteringsställe må äga rum endast mot avlämnande av köparens egenhändigt undertecknade rekvisition och mot erläggande av kontant betalning. Gäller inköpet spritdrycker, skall därjämte köparens motbok uppvisas. Avhämtas dryckerna genom ombud, må som sådant ej begagnas person, till vilken veterligen enligt vad i 34 § stadgas rusdrycker ej må utminuterar. *Ombud, varom här är talat, må ej samma dag avhämta rusdrycker åt mera än en annan rekvirent.*»

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån densamma icke här nedan återgivits, får utskottet hänvisa till motionen.

I motionen har anförts, att den enligt 45 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker medgivna rätten att genom ombud inköpa rusdrycker medfört många missbruk såsom langning och handel med motböcker. Enligt vad motionärerna uppgeva skulle dessa missbruk å flera håll tagit en vidsträckt omfattning. Så skulle inträffat, att personer använt ombudsmannskapet såsom förvärvskälla, i det att de företagit regelbundna resor till närmaste utminuteringsställe för att åt andra personer hemskaffa spritdrycker, därvid ombuden såsom ersättning härför betingat sig rätt att för egen räkning uttaga

Utskottet.
Motionen.

spritdrycker å uppdragsgivarnas motböcker, med vilka spritdrycker olaga handel därefter bedrivits.

*Utskottets
yttrande.*

Rusdrycksförsäljningsförordningen innehåller flera stadganden, som äro avsedda att förebygga missbruk av den möjlighet att inköpa spritdrycker genom ombud, som 45 § medgiver. Utöver den i sistnämnda paragraf intagna, ovan återgivna bestämmelsen, enligt vilken såsom ombud icke må begagnas person, till vilken veterligen rusdrycker ej må utminuterats finnes i 47 § förbud meddelat dels för innehavare av motbok att låta sådan användas av annan för inköp för dennes räkning, dels ock mot att yrkesmässigt eller eljest mot ersättning tillhandagå annan med anskaffande av rusdrycker. Överträdelse mot berörda bestämmelser i 47 § straffas med böter. Därest förbrytelsen sker i större omfattning eller yrkesmässigt eller av någon, som tidigare straffats för sådan förbrytelse, kan fängelse i högst sex månader följa.

Redan nu gällande lagbestämmelser lämna förty möjlighet att beivra de missbruk av inköpsrätten, som omförmålas i motionen. Såsom motionärerna framhålla, torde det emellertid möta stora svårigheter att förskaffa bindande bevisning mot missbrukarna, varför dessa vanligen undgå all straffpåföljd. Svårigheten att effektivt övervaka efterlevnaden av gällande föreskrifter har alltså möjliggjort de påtalade missbruken.

Enligt utskottets mening ligger det i öppen dag, att även en bestämmelse, sådan som den föreslagna, skulle inbjuda till överträdelser och kringgående. Kontrollen över bestämmelsens efterlevande, vilken kontroll skulle medföra olägenheter och i viss mån ökade kostnader för detaljhandelsbolagen, skulle försvåras därigenom att försöken till överträdelser säkerligen skulle förekomma talrikast de dagar — särskilt lördagarna — till vilka landsbygdens befolkning vanligen plägar förlägga sina inköp av rusdrycker, och vilka dagar tillströmningen av kunder är störst. Vidare är det antagligt, att framför allt de personer, som utöva ombudsmannaskapet i illojalt syfte, skulle söka att träda i förbindelse med å inköpsorten bosatta personer, vilka vore villiga att, eventuellt mot ersättning i spritdrycker, biträda ombuden vid inköpen i fråga. Med hänsyn till det anförda och då det måste anses olämpligt att införa förbudsbestämmelser, om vilka redan på förhand kan sägas, att de icke skulle kunna på ett tillfredsställande sätt upprätthållas, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till motionen.

För övrigt vill utskottet erinra om, att genom beslut av 1922 års riksdag en utvidgning vidtogs i detaljhandelsbolagens rätt att försända spritdrycker. Såsom ett huvudskäl för denna lagstiftningsåtgärd åbe-

ropades, att därigenom en inskränkning i användandet av ombud vid inköp av spritdrycker borde följa. Då bestämmelsen om den utvidgade försämdningsrätten trätt i tillämpning den 1 juli 1922, kunna givetvis ännu icke några säkra slutsatser dragas om lagstiftningens verkningar i berörda hänseende. Det torde emellertid kunna antagas, att nämnda lagstiftningsåtgärd kommer att medföra en minskning i missbruken av ombudsmannaskapet.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:124 av herr Andersson i Rasjön m. fl., om ändring i 45 § 2 mom. i förordningen angående försäljning av rusdrycker, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 26 februari 1923.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Gustaf Nilsson*, *Antonsson*, *Wohlin*, *Björnsson*, *Boman*, *Bärg* i Katrineholm, *Jönsson* i Boa, *Lithander*, *Sköld*, *Olsson* i Ramsta, *Alexis Björkman*, *Isak Svensson*, *Johan Bergman*, *Uddenberg* i Karlskoga, *Lövgren* i Nyborg, *Olsson* i Golvvasta och *Brännström*.

Reservation

av herrar *Bärg* i Katrineholm, *Olsson* i Ramsta, *Alexis Björkman* och *Johan Bergman*, vilka ansett, att utskottets betänkande bort ha följande lydelse:

»I en — — — (lika med majoriteten) — — — sex månader följa.

Utskottet, som funnit bekräftat, att sådana förhållanden som motionärerna beskrivit verkligen i icke ringa utsträckning förefinnas, finner

det självklart, att ett sålunda missbrukat ombudsmannaskap strider mot syftet med gällande lagstiftning. Men med den ifrågavarande paragrafens nuvarande lydelse torde, enligt utskottets mening, dylikt missbruk icke effektivt kunna förebyggas. Visserligen stadgas i 47 § av rusdrycksförsäljningsförordningen uttryckligt förbud mot att yrkesmässigt eller eljes mot ersättning tillhandagå annan med anskaffande av rusdrycker. Men det torde erbjuda avsevärda svårigheter att förebringa bevisning för det senare, då givetvis avtal om dylik ersättning sällan kan antagas ske i vittnens närvaro. Svårigheten att beträffande personer, som mer eller mindre regelbundet uppträda som ombud för flera motboks innehavare, förebringa bindande bevisning för 'yrkesmässighetens' förefintlighet torde likaledes vara stor, därest icke lagen innehåller närmare bestämmelser än som nu är fallet angående begränsning i rätten till ombudsskap. Och även sådana personer, som icke kunna sägas yrkesmässigt bedriva ombudsverksamheten, men som vid enstaka tillfällen uppträda som ombud för flera motboksägare, medverka uppenbarligen i många fall just till framkallande av den ymnigare tillgång på spritdrycker, som lagen genom det individuella kontrollsystemet avsett att förebygga. Vål är det sant, att möjligheten till kringgående icke blir fullständigt utesluten ens med den av motionären föreslagna lydelsen av 45 §, men svårigheten att vid varje tidpunkt kunna anskaffa nödiga medhjälpare i det illojala företaget bleve dock därigenom så skärpt, att de påklagade missbruken skulle kunna verksammare än hittills förhindras.

Utskottet får därför hemställa,

att ifrågavarande motion, nr 124 i andra kammaren av herr Andersson i Rasjön m. fl., måtte av riksdagen bifallas».